

ERNST LAJOS FÉNYKÉPE (1920]

BENEDEK KATALIN

AZ ERNST - GYŰJTEMÉNYRŐL

Dr. Virág Péter tárlatán

Mecénás és műgyűjtő. Kik ők valójában? Művész-művészetpártolók, műbarátok, a művészetek szerelmesei? Hiszen az elmúlt évtizedben csak elhivatott vállalkozhatott arra, hogy kollekciónak egységében megőrizhesse. Sem ösztönzést, sem támogatást nem kapott ehhez. Maradt a művészszeretet, az erős egyéni akarat, a cél, hogy megtarthassa sok évtized - olykor lemondást sem nélkülöző - áldozatos munkáját.

Dr. Virág Péter jó érzékkel és ízléssel válogatta és gyarapította kollekciónak, mely elsősorban a két világháború közötti és utáni, valamint kortárs hazai alkotók munkáit foglalja magába. A maga nemében egyedülálló az Ernst Lajos-féle egykori arckép-arc- és karikatúragyűjtemény. Nem titok, hogy dr. Virág Péter újsághirdetés útján jutott e múzeális értékű együttes birtokába.

Kevesen vannak, akiknek annyit köszönhet a magyar képzőművészeti kultúra, mint Ernst Lajosnak. Műgyűjtő és jelentős művészeti író volt a századelőn. Egész életében a magyar történelem, kultúra és művészet emlékeit kutatta. Egy kamaszkorában tett itáliai útjáról a „művészet rabjaként” tért vissza. Módja és alkalma lett volna a nemzetközi vagy idegen művészet és műipar maradandó értékű alkotásait összeválogatni. A múlt század végén ez még nem tartozott a nehezen elérhető dolgok közé. Az elébe kerülő régi tárgyakkal szemben csak egy kérdésre keresett választ: kapcsolatban állnak-e Magyarország múltjával. Anyaga mindenféle „hungaricum”-ot felölelt, elsősorban azonban képzőművészeti alkotásokban volt gazdag. Különös módon, ön maga számára csak magyar vonatkozású tárgyakat vásárolt. Gyűjteménye, az Ernst Múzeum magánkézben volt, de a közönség előtt is nyitva tartották. Előszertettel állított ki külföldi, elsősorban francia mestereket.

Kiss Bálint portréja

Barabás Miklós portréja

Elhangzott Zalaegerszegen a "Mecénás és műgyűjtő találkozása" című kiállítás megnyitóján. (A szerk.)

A hazai alkotásokkal egyidőben mutatta be a barbizoniakat, Manet-t, Renoirt, Degast, majd Cézanne-t, Gauguint, Rodint. Óriási része volt Budapest képzőművészeti kultúrájának fejlesztésében. Nem egy jelentős magángyűjteményünk neki köszönheti létezését. Rábeszélése mesterműveknek szerzett gazdát. Agitációjának köszönhetjük, hogy a nagy francia mesterek több jelentős alkotása akkor itt maradt. E műveket még aránylag olcsó áron lehetett megvásárolni. Meggyőző érvekkel bizonyította, hogy megvételük a legjobb pénzbefektetés. Jellemzi őt, hogy a francia alkotások szépségét és értékét ismerte, mégsem vásárolt egyetlen egyet sem közülük.

Széleskörű tájékozottsága, biztos ízlése az 1912-ben létesített múzeumban 316 kiállítást hívott életre. A Lázár Béla avartott közreműködésével rendezett kiállítások és aukciók a kor művészeti életében meghatározó szerepet játszottak. Forrásértékűnek kell tekintenünk emlékkiállításai egész sorát, így Csontváryét, Rippl-Rónaiét és Derkovitsét. Az Ernst Múzeum olyan kiállítási fórum volt, „ahol a kor lelkéből sarajadozott magyar festészet talál otthonra”.

Aba Novák Vilmos

Ernst Lajos a gyűjtésnek nem tudósa, sokkal inkább műsze, rajongója volt. Szemléletével, a tárgyak elhelyezésével igyekezett követni a korok hangulatát. Nemcsak letűnt idők, nagyjainkat mutatta be, hanem egyúttal azt is, hogyan élnek tovább a nemzet kegyeletében és fantáziájában. Az Ernst-féle történeti gyűjtemény, kiállított tárgyai nyomán a korszak összefüggő képét kívánta a néző elé tárni. Kincsmentése, magyar rajongása napjainkig követendő példa. Az eredeti, korabeli tárgyakat kiegészítették történeti festészetünk legjelesebbjeinek alkotásai, akik művészi képzeletükkel összefüggő képpé, olykor ideálképpé varázsolták a ködszerű múltat. Székely Bertalan, Than Mór, Lotz Károly, Madarász Viktor, Orlay Petrich Soma, de Vágó Pál, Benczúr Gyula, Feszty Árpád munkái mellett például Tintoretto is azok között szerepel, akit históriánk megihletett. Közművelődési értéke máig is utolérhetetlen. Szerepe nagyon sokban hasonlított a Nyugat folyóirathoz. Elősegítette a megújulást, szerette a fiataloságot és tisztelte a múlt igaz értékeit. Ennél többet ma sem tűzhetünk ki célul. Nem hódolt be azoknak, akik elmúlt idők nagyságából tőkét szerettek volna maguknak kovácsolni; nem tömjénezett epigonokat. A kvalitást kereste és méltányolta. Több mint 6400 olyan műtárgyat hagyott hátra, amelyre kultúránk biztonsággaal építhetett.

Rippl-Rónai József

SZAKONY ATTILA FOTÓJA